

De heer Van Mierlo, Minister van Buitenlandse Zaken

dat hij de leider is van een partij die deelneemt aan de regering en die dus naar mijn mening niet de ruimte behoort te nemen om op een essentieel onderdeel, als het ware buiten deze zaal, het voorstel te doen, het beleid te wijzigen.

Want het van jaar tot jaar of van halfjaar tot halfjaar bekijken wat wij gaan doen met alle opties, inclusief terugtrekken, is de normale praktijk. Het gaat om de beleidswijziging die de heer Bolkestein voorstaat. De heer Heerma heeft gelijk dat dit niet de heer Blaauw was, want die stelde slechts de vragen. De heer Bolkestein gaf het antwoord: wij moeten op termijn weg uit Joegoslavië. Wij moeten dat nu ook zeggen en doen. Wij moeten daaraan werken. Dat behoort de inzet van het beleid te zijn. Dat was de boodschap van de heer Bolkestein.

Voor de ministers die voortkomen uit de VVD betekent dat dus dat de politiek leider van de VVD hen heeft meegedeeld: willen jullie ervoor zorgen dat wij daar weggkomen. Ik vind het juist voor iemand die zo groot is dat hij grof geschut kan hebben, eerlijk gezegd niet zo erg groot dat er op deze wijze wordt gedebatteerd. Als de heer Bolkestein zijn mededeling op de partijraad niet alleen voor consumptie in de samenleving had bedoeld, maar voor een beleidscorrectie op het kabinet had bedoeld ± daar mag ik toch van

uitgaan bij een verantwoordelijk politiek leider ± dan had ik in dit debat ook wel een voorstel willen zien om het daarheen te leiden.

Wat hier gebeurde en dat is niet de eerste keer, is dat voor de buitenwacht, voor de signaalwerking, voor de mediale ruimte van dit land een signaal wordt afgegeven, terwijl de bewindslieden van de VVD in het kabinet in coalitieverband nog even rustig mogen doorgaan met wat zij doen.

Het is die houding waar vroeger of later een coalitie niet uitkomt. Ik zeg het in rond Nederlands. Een coalitie heeft, zeker op het moment dat je mensen uitstuurt voor de missie die zij in voormalig Joegoslavië moeten verrichten, absoluut consistente ondersteuning nodig, terwijl je ook je eigen opvattingen ventileert. Opnieuw wordt in dit geval dualisme zo verstaan, dat de minister van de Kroon de verantwoordelijkheid mag dragen en dat de partijleider zijn filosofieën mag geven.

□

Minister **Van Mierlo**: De regering is dankbaar voor de inbreng in tweede termijn van de Kamer. De regering kan ook heel kort zijn. De minister van Defensie en ik hebben namens elkaar en daarmee natuurlijk namens het kabinet uiteengezet hoe het zit met het beleid. Er komt voor het

einde van dit jaar een moment waarop het kabinet rekenschap aflegt voor zijn verantwoordelijkheid voor de aanwezigheid, de omvang en de aard van Nederlandse troepen in voormalig Joegoslavië. Ik herhaal dat dat niet iets nieuws is. Wij zeggen dat nu expliciet omdat dit debat wordt gevoerd, maar in werkelijkheid is het impliciet voortdurend aan de orde. Ik zeg erbij dat het beleid er niet op gericht is, op dat moment van rekenschap tot een besluit te geraken dat ertoe kan leiden om zo snel mogelijk weg te komen, op een fatsoenlijke manier of hoe dan ook. Daar is het beleid dus niet op gericht. Ook de minister van Defensie heeft dat al gezegd. Het beleid is gericht op het iedere keer stellen van de vraag wat onze verantwoordelijkheid is.

Het is zoals de heer Rosenmüller zei: het is klip en klaar dat het beleid wordt voortgezet zoals het was.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 13.07 uur tot 14.00 uur geschorst.

Voorzitter: Deetman

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan voor de wijze van behandeling. Als aan het eind van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn binnengekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, het verslag van het algemeen overleg inzake de plaatsingsproblematiek jeugdhulpverlening van de agenda van morgen af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Esselink.

De heer **Esselink** (CDA): Voorzitter! Er is gisteren een algemeen overleg gevoerd over het uitblijven van de aanvullende notitie inzake het meest- en ammoniakbeleid. Ik verzoek u, het verslag van dat overleg op de

Voorzitter

kameragenda te plaatsen, zodat wij de gelegenheid krijgen daarover een motie in te dienen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het verzoek in te willigen en dit onderwerp toe te voegen aan de agenda voor morgen voor een zogenoemd twee-minutendebat.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling (afrondend debat) van:

- **het kabinetsstandpunt Betuweroute (22589, nr. 71);**
- **de partiële herziening van het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer (23661),**
- van:

- de motie-Crone c.s. over een plan van aanpak voor flankerend beleid (22589, nr. 75);
- de motie-Crone c.s. over een aftakking van de Betuweroute naar noord-Nederland en naar noord- en oost-Duitsland (22589, nr. 76);
- de motie-Leers c.s. over het Gelderse-Poortgebied en een tunnel onder het Pannerdensch Kanaal (22589, nr. 77);
- de motie-Leers c.s. over innovatieve bouwtechnieken en uitvoeringswijzen (22589, nr. 78);
- de motie-Blaauw c.s. over het niet aanleggen van de oostelijke aansluiting van de Waalhaven (22589, nr. 79);
- de motie-Blaauw c.s. over de passage van de Betuwelijn bij Schelluinen en Tiel/Kerk-Avezaath (22589, nr. 80);
- de motie-Versnel-Schmitz c.s. over de veiligheidssituatie nabij Geldermalsen/Meteren (22589, nr. 81);
- de motie-Versnel-Schmitz c.s. over een eventueel gunstiger tracé in het gebied Arnhem, Westervoort, Duiven, Zevenaar en Didam (22589, nr. 82);
- de motie-Versnel-Schmitz/Crone over een tunnel onder het Pannerdensch Kanaal (22589, nr. 83);
- de motie-M.B. Vos c.s. over verruiming van de verticale bandbreedte (22589, nr. 84);
- de motie-M.B. Vos over een substantiële verhoging van de accijnzen op motorbrandstoffen (22589, nr. 85);
- de motie-M.B. Vos/Stellingwerf over een M-baanconstructie bij Tiel (22589, nr. 86);

- de motie-M.B. Vos/Stellingwerf over het doortrekken van de A15 (22589, nr. 87);
- de motie-Stellingwerf c.s. over een gefaseerde aanleg van de Betuwelijn (22589, nr. 88);
- de motie-Van den Berg c.s. over de budgetten voor de natte infrastructuur (22589, nr. 89);
- de motie-Poppe over een nader onderzoek naar de mogelijkheden van binnen- en kustvaart om de verwachte groei op te vangen en naar de mogelijkheden om met flankerend beleid het wegvervoer te beperken (22589, nr. 90).

(Zie nota-overleg van 19 juni 1995.)

De beraadslaging wordt hervat.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Ik deel mee dat mijn collega Vos, die zich een jaar onder meer met de PKB Betuweroute heeft beziggehouden, helaas de finale behandeling daarvan niet kan meemaken, omdat zij flink ziek is.

Voorzitter! In het nota-overleg van vorige week heeft de fractie van GroenLinks het standpunt betrokken dat serieus gekeken moet worden naar de door het Centraal planbureau voorgestelde optie van gefaseerde aanleg van de Betuweroute. Het CPB zegt daarover letterlijk: "Met het oog op het huidige vervoer per spoor en de beschikbare capaciteit die ontstaat door aanleg van de havenspoorlijn, een integrale viersporenweg tot Utrecht, zijn capaciteitsknelpunten op middellange termijn niet te verwachten." De commissie-Hermans heeft deze variant aangeduid als stap 1B. In tabel 13 op pagina 62 van haar rapport geeft de commissie aan dat bij een investeringsbedrag van in totaal 2,9 mld. zo'n 20 miljoen ton per spoor over de oost-westas vervoerd kan worden. Daarmee kunnen wij minstens tot 2009 vooruit. Verdere verruiming van de spoorcapaciteit is wat ons betreft zinvol, als het flankerend beleid ertoe leidt dat er daadwerkelijk substitutie van de weg naar het water en het spoor plaatsvindt. Daarom is de suggestie van het CPB volgens ons ook zo elegant. Er wordt dan dubbel gefaseerd, waardoor er wisselwerking kan plaatsvinden tussen flankerend beleid en spoorbouw. De

regering is vorige week in het debat op deze variant volgens ons onvoldoende ingegaan. Wil zij dat nu in de plenaire afronding alsnog doen?

Voorzitter! Gefaseerde aanleg biedt het bijkomende voordeel dat ook nog eens goed gekeken kan worden naar de vervolgroute vanaf Zevenaar naar Duitsland. Aangezien Duitsland al heeft aangegeven dat het groeiende vervoer niet op de baan van Zevenaar naar Emmerich mag worden afgewikkeld, moet er nu al geld gereserveerd worden voor de noordelijke aftakking. In het debat van vorige week is weer bevestigd dat voorlopig geen al te hoge verwachtingen over het flankerend beleid mogen worden gekoesterd. Juist ten aanzien van dit cruciale aspect wordt niets gedaan met de bevindingen van de commissie-Hermans. Dat maakt het aannemelijk dat het wegtransport de komende decennia fors zal toenemen. Dat wil mijn fractie niet en daarom heeft zij vorige week per motie een aanval-lender beleid bepleit. Wij erkennen dat Nederland en ook Duitsland afzonderlijk zich uit concurrentie-overwegingen niet veel kunnen permitteren. Bovendien zou het ook niet effectief zijn als zij dat deden. Maar de vooruitzichten dat binnen afzienbare tijd binnen de Europese Unie op dit punt een aansprekend resultaat wordt bereikt, zijn zeer onzeker, zoals de regering ook niet nalaat zelf te benadrukken. Vandaar dat wij onze motie, voorkomend op stuk nr. 85, willen aanpassen.

De **voorzitter**: De motie-M.B. Vos (22589, nr. 85) is in die zin gewijzigd, dat het dictum thans luidt:

Motie

"verzoekt de regering besprekingen te openen met naburige en gelijkgestemde landen (bijvoorbeeld Frankrijk, Duitsland, België, Denemarken, Zweden, Finland, Noorwegen, Oostenrijk, Zwitserland en Groot-Brittannië) over substantiële verhoging van de accijnzen op motorbrandstoffen, waardoor de milieu- en infrastructuurkosten van het wegtransport volledig worden doorberekend, zodat, indien in het kader van de Europese Unie hieromtrent nog geen afspraken zijn gemaakt, invoering door Nederland